

Værnepligtsudvalget

Bilag 1 til Værnepligtsrapporten af maj 2012

KOMMISSORIUM for værnepligtsudvalget

marts 2011

Baggrund

Forsvarskommissionen af 2008 konkluderede i beretningen "Dansk forsvar Globalt engagement", at den værnepligtsordning, der blev etableret i forsvarsforliget 2005- 2009, opfylder de formål, der dengang blev opstillet. Samtidig fandt Forsvarskommissionen, at værnepligten fremadrettet står over for en række udfordringer. Kommissionen anbefalede derfor, at der gennemføres en omfattende undersøgelse af værnepligtens fremtid.

Det indgår derfor i forsvarsforliget 2010 – 2014, "at der i løbet af perioden skal gennemføres en undersøgelse af værnepligtens fremtid, hvorunder værnepligtens nuværende og fremadrettede udfordringer afdækkes og adresseres. Undersøgelsen skal analysere, hvordan værnepligten fremadrettet kan indrettes mest optimalt, samt behandle forswarets muligheder for eventuelt uden værnepligt eller ved et øget værnepligtsindtag at løse forswarets opgaver. Undersøgelsen skal tillige inddrage aspekter vedrørende udsendte danske soldaters alder på udsendelsestidspunktet samt muligheden for tillige at gøre det obligatorisk for kvinder at møde til Forsvarets Dag i det år, hvor de fylder 18, såfremt de har bopæl eller ophold her i landet. Endvidere skal undersøgelsen inddrage værnepligtens betydning for befolkningens forsvarsvilje og forswarets forankring i samfundet samt værnepligtens holdningsdannende og opdragende betydning for de værnepligtige."

Det indgår endvidere i forsvarsforliget 2010 – 2014, at det fremadrettet skal sikres, "at forswaret har det bedst mulige rekrutteringsgrundlag. Rekrutteringsindsatsen skal derfor i yderligere grad fokuseres mod hele ungdomsårgangen og ikke kun mod de unge, der årligt aftjener værnepligt i forswaret".

Forsvarsministeriet nedsætter på denne baggrund et udvalg, der skal undersøge værnepligten (Værnepligtsudvalget).

Opgaver

Udvalget skal opstille og belyse et antal modeller.

Følgende fire modeller kan danne udgangspunkt for arbejdet:

- Den nuværende værnepligt opretholdes eller justeres
- Nuværende værnepligt suppleres med kvindelig sessionspligt/værnepligt
- Værnepligten omlægges til en værneret, hvor både mænd og kvinder får en ret til frivilligt at kunne vælge at aftjene en værneret svarende til den ordning, der i dag er gældende for kvinder
- Værnepligten afskaffes eller stilles i bero. Forsvaret baseres alene på fastansat personel med varierende ansættelsesformer og ansættelseskontrakter

Følgende forhold bør blandt andet inddrages:

- Den holdningsdannende og opdragende betydning
- Indvirkning på befolkningens forsvarsvilje og forsvarets forankring i samfundet
- Forsvarets sammensætning i forhold til befolkningssammensætningen i samfundet
- Erfaringer fra andre lande, eksempelvis Norge, Sverige, Storbritannien, Tyskland, Holland og Israel
- Princielle overvejelser om betydningen af værnepligt

- Behov for ændring af grunduddannelsen/værnepligten pga. større kompleksitet i forsvarrets fremadrettede opgaveløsning
- Mulighed for rekruttering, herunder behovet for at ændre rekrutteringsindsatsen, hvis værnepligten stilles i bero eller i tilfælde af værnepligtens opretholdelse ved forøget værnepligtsindtag
- Muligheden for at forbedre rekrutteringen af kvinder til forsvaret, herunder muligheden for at gøre det obligatorisk for kvinder at deltage i Forsvarets Dag

- Samfundsøkonomiske og statsfinansielle konsekvenser af de forskellige modeller, herunder også konsekvenser for forsvarsbudgettet
- Behov for eventuelle lovændringer som følge af en ny ordning

I forhold til en model med værneret eller afskaffelse af værnepligten bør betydningen for særtjenesterne Livgarden (vagtordningen ved de kongelige slotte), Kongeskibet og Hesteskadronen indgå i overvejelserne, ligesom også betydningen for totalforsvarsregisteret og reaktionsstyrkeuddannelsen bør inddrages.

Beredskabsstyrelsens værnepligtsordning og hensynet til det statslige redningsberedskab skal inddrages i arbejdet.

Sammensætning

Udvalget sammensættes med repræsentation fra Forsvarsministeriet, Finansministeriet, Økonomi- og Erhvervsministeriet, Center For Militære Studier, Dansk Institut for Internationale Studier, Værnepligtsrådet, Forsvarskommandoen, Forsvarets Personeltjeneste og Beredskabsstyrelsen.

Andre myndigheder inddrages på ad hoc basis.

Chefen for ressourceafdelingen i Forsvarsministeriet Laila Reenberg udpeges som formand.

Endvidere oprettes et sekretariat for udvalget bestående af 2 repræsentanter fra Forsvarsministeriet og 2 repræsentanter fra Forsvarskommandoens myndighedsområde og 1 repræsentant fra Beredskabsstyrelsen.

Ekstern konsulentbistand kan inddrages i undersøgelsen.

Tidsplan

Udvalget skal have afsluttet sit arbejde den 1. juli 2013.